

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานราชการ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดในเขตภาคตะวันออก” ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยหรือองค์ประกอบที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานราชการ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดในเขตภาคตะวันออก โดยมีพนักงานราชการซึ่งเป็นปัจเจกบุคคลเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ (unit of analysis) โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือพนักงานราชการ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดในเขตภาคตะวันออก 9 จังหวัด จำนวน 235 คน ซึ่งในการศึกษานี้ได้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดทั้ง 9 แห่ง

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด	จำนวนพนักงานราชการ (คน)	ร้อยละ
สมุทรปราการ	19	8.09
ฉะเชิงเทรา	38	16.17
ปราจีนบุรี	24	10.21
นครนายก	20	8.51
สระแก้ว	26	11.06
ชลบุรี	35	14.89

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดทั้ง 9 แห่ง (ต่อ)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด	จำนวนพนักงานราชการ (คน)	ร้อยละ
ระยอง	24	10.21
จันทบุรี	27	11.49
ตราด	22	9.36
รวม	235	100.00

ที่มา : กลุ่มการเจ้าหน้าที่ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี
และการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงาน โดยพิจารณาจาก
ลักษณะของประชากรที่ศึกษา และปัจจัยหรือองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ โดย
แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นข้อมูลพนักงานราชการ เกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพสมรส
สาขาการศึกษาที่จบ ระยะเวลาการทำงาน รายได้

ตอนที่ 2 คุณภาพชีวิตการทำงาน เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยมีองค์ประกอบ
3 องค์ประกอบ

1. องค์ประกอบที่เป็นเงื่อนไขในการทำงาน เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจ
เกี่ยวกับเงื่อนไขการทำงาน คือ

1.1 ค่าตอบแทนและผลประโยชน์จากการทำงาน	ข้อคำถามที่ 1-5
1.2 ความมั่นคงในการทำงาน	ข้อคำถามที่ 6-10
1.3 ความก้าวหน้าในการทำงาน	ข้อคำถามที่ 11-15

2. องค์ประกอบที่เกี่ยวกับลักษณะของงาน เป็นการสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับ
ลักษณะงาน คือ

2.1 ความหมายและความน่าสนใจของงาน	ข้อคำถามที่ 1-5
2.2 ความหลากหลายของงาน	ข้อคำถามที่ 6-10
2.3 ความท้าทายของงาน	ข้อคำถามที่ 11-15

3. องค์ประกอบเกี่ยวกับสภาพของการทำงาน เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับสภาพการทำงาน คือ

3.1 ความมีอิสระในการทำงาน	ข้อคำถามที่ 1-5
3.2 การได้รับการยอมรับในการทำงาน	ข้อคำถามที่ 6-10
3.3 การสื่อสารในองค์กร	ข้อคำถามที่ 11-15
3.4 ปัจจัยสนับสนุนในการทำงาน	ข้อคำถามที่ 16-20
3.5 จังหวะหรือเวลาว่างของชีวิต	ข้อคำถามที่ 21-25

โดยเป็นคำถามเชิงประมาณค่า (rating scale) จำนวน 5 ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย พึงพอใจน้อยที่สุด มีค่าคะแนนดังนี้

5	หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด
4	หมายถึง พึงพอใจมาก
3	หมายถึง พึงพอใจปานกลาง
2	หมายถึง พึงพอใจน้อย
1	หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

รวมคะแนนทั้งหมดเพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากร โดยใช้การอิงเกณฑ์ทั้งในกรณีการแปลข้อความตามรายชื่อและในภาพรวม โดยใช้วิธีการคำนวณตามความกว้างของชั้น การตีความค่าเฉลี่ยตามแบบของ (บรรยง ตั้งธรรม, 2547, หน้า 34) มีค่าเฉลี่ยดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

โดยมีค่าระดับคะแนนและความหมายของระดับคุณภาพชีวิตในการทำงาน ดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงาน
4.21 – 5.00	มากที่สุด
3.41 – 4.20	มาก

2.61 – 3.40	ปานกลาง
1.81 – 2.60	น้อย
1.00 – 1.80	น้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของคำถามในแต่ละข้อ และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามในแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาและตรงกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ค่าเท่ากับ 0.6 – 1.0

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามโดยสมบูรณ์แล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มที่ไม่ใช่ประชากรของการวิจัย จำนวน 30 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคุณภาพชีวิตการทำงาน เท่ากับ 0.873

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากร ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร และนำข้อมูลที่ได้มาสร้างเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ทำหนังสือจากโครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ถึง ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ในเขตบริหารและสนับสนุนวิชาการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตภาคตะวันออก 9 จังหวัด

3. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดทั้ง 9 จังหวัด เพื่อประสานงานการจัดเก็บข้อมูลจากพนักงานราชการในแต่ละจังหวัด โดยให้พนักงานราชการอ่านแบบสอบถามและตอบด้วยตนเอง และรวบรวมส่งให้กับผู้วิจัยทางไปรษณีย์

4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มประชากร จำนวน 235 คน
5. นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 4 มาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อลงรหัสในโปรแกรมคอมพิวเตอร์
6. วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล
7. นำผลการศึกษาในองค์ประกอบที่พบประเด็นความแตกต่างของคุณภาพการชีวิตการทำงานอย่างมีนัยสำคัญ จัดการสนทนากลุ่มย่อย (focus group) เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงลึกสำหรับอธิบายถึงความแตกต่าง โดยศึกษากับพนักงานราชการสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดระยองและสมุทรปราการ จำนวน 25 คน
8. สรุปผล และเขียนรายงานการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับจากประชากรทั้งหมด จำนวน 235 คน มาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) คือ การอธิบายเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลและคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ

- 1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระยะเวลาการทำงาน สาขาการศึกษาที่จบ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

- 1.2 คุณภาพชีวิตการทำงาน คือ การอธิบายถึงความพึงพอใจเกี่ยวกับเงื่อนไขการทำงาน โดยมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่เป็นเงื่อนไขในการทำงาน องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของงาน และองค์ประกอบเกี่ยวกับสภาพของการทำงาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (σ)

2. สถิติอ้างอิง (inferential statistic) คือ การอธิบายเกี่ยวกับการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ t-test และการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA)

สำหรับการสนทนากลุ่มย่อย เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปประเด็น